

A Szociális Szakmai Szövetség állásfoglalása az új Esélyegyenlőségi, Szociális és Családügyi Minisztérium, illetve a Társadalmi Szolidaritás Minisztériuma ügyében

Napirenden van a kormány átalakítása. Kívánatos lenne, ha ennek során a szociálpolitika is megkapná azt a helyet, amelyet a szociális ügyekkel kapcsolatos központi kormányzati felelősség indokol. A kérdés felvetése sok okból különösen időszerűvé vált.

A szociálpolitikának jelenleg nincs megfelelő kormányzati képviselete, összefogó szervezete. Az önálló minisztérium önmagában még nem garancia, de az már sokszorosan bebizonyosodott, hogy ha egy ügynek nincs tárcaszintű képviselete, akkor politikai súlya és erőforrásai óhatatlanul elégtelenek.

A szociális szabályozás-finanszírozás-ellátásszervezés számos területe elavult és újragondolást igényel. A szociális szakmák szerepe tisztázatlan. Az eszközök és források nem egyszerűen gyengék vagy szűkösek, megújításuk megfelelően összefogott kormányzati munka hiányában esélytelen is. A lassan erősödő, szakmai és társadalmi érdekeket egyre inkább képviselő civil szervezeteknek nincs kormányzati partnerük.

További fontos érv a kormány szintű képviselet mellett a szociálpolitika szerepnövekedése az Európai Unióban. Az Európa Tanács 2000-ben tartott lisszaboni ülése új fordulópontot jelez ebben a folyamatban. A korábbinál sokkal nagyobb nyomatókat adott a szociálpolitikának, mint az európai integrációs folyamat alapvető elemének; kialakította az egyes országok szociálpolitikájára hatni képes, nem jogi kényszerekkel működő eszközt, a „koordináció nyitott módszerét”; előkészítette az Európai Szociálpolitikai Programot; új módon fogalmazta meg a foglalkoztatás-és szociálpolitika kapcsolatát; a tagállamok legitím közös ügyévé tette a társadalmi összetartozás ügyét, a társadalmi kirekesztés és szegénység elleni küzdelmet. Az Európai Unió elkötelezte magát a mellett, hogy „a gazdasági versenyképességet összekapcsolja a társadalmi összetartozással”, hogy azonos státusúként kezeli a gazdasági és szociális kérdéseket. Az önálló szociálpolitikai tárca egyaránt segítené a hazai problémák megoldását, és az Unió új szemléletének és követelményeinek befogadását.

Ennek az igénynek a teljesítése nem igényel új tárcát. Csupán ésszerűbb munkamegosztás kellene a már létező tárcák között, amely egyben egy elég zavaros helyzet tisztázáshoz is hozzájárulna.

Mi is a mai helyzet? A kormány 2002-ben létrehozta a tárca nélküli esélyegyenlőségi miniszteri posztot. Sokan vitatják, hogy sikerült-e ezt megfelelő tartalommal megtölteni, vagy sem. De bármi is történt korábban, mára a helyzet megváltozott. A „tárca nélküli tárca” az EU csatlakozás után egy központi jelentőségűvé vált társadalmpolitikai ügy és feladat intézményes felelőssévé vált. A társadalmi összetartozás-kirekesztés-szegénység területével kapcsolatos feladatok, ezen belül a Társadalmi Cselekvési Terv a társadalmi összetartozásért az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztériumból átkerültek az új tárcához. A döntésnek voltak személyi okai. Az új terület felelőse az ESZCSM-en belül a minisztérium politikai államtitkára, Göncz Kinga volt, akit erre szakmai felkészültsége és érdeklődése egyaránt predesztinált. Amikor átvette az esélyegyenlőségi miniszteri posztot, ezt a területet szinte automatikusan vitte magával néhány „határterülettel” (pl. a fogyatékos ügy) együtt.

Az aktuális gazdasági és társadalmi kihívások, a Nemzeti Cselekvési Terv, illetve a társadalmi összetartozás erősítése egyaránt megkövetelné egy sor szociális terület szervesen összekapcsolt fejlesztését, átszervezését is. A készülő Szolidaritási törvény ennek a feladatnak és folyamatnak a része, együtt a szociális minimum ügyével, a segélyezés modernizálásával, a szociális szolgálatok mélyreható reformjával, alkalmasint az idősüggyel, gyermekvédelemmel, új igazgatási megoldásokkal.

E reformértékű változtatások több éves végigvitele elképzelhetetlen a mai tisztázatlan és ellentmondásos szervezeti körülmények között. Szükség van a jelenlegi központi kormányzati szervezeti helyzet korrekciójára (az önálló Esélyegyenlőségi, Szociális és Családügyi Minisztérium, vagy a Társadalmi Szolidaritás Minisztériuma létrehozatalát).

A javasolt megoldás következtében egyben az Egészségügyi Minisztérium profilja tisztulna az esélyegyenlőségi tárcánál lévő ügyek egyenrangú részelemmé válhatnának, a feladat- és hatásköri tisztázatlanságok nem hátráltatnák az apparátusok hatékonyabb működését.

A szociális szakemberek szervezetei igénylik és támogatják ezt a megoldást, amely egyszerre szolgálja a kormányzati munka ésszerűsítését, a szakma érdekeit, és a társadalmi összetartozás ügyét.

Budapest, 2004. augusztus 11.

Ferge Zsuzsa

elnök

a Szociális Szakmai Szövetség

elnöksége nevében